

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga institutionen

SVT 102
VT 05
Handledare: Rasmus Karlsson

”Att diskutera eller inte diskutera...”

En komparativ innehållsanalys av partihemsidor

Robert Hansen
Gustaf Olsson

Abstract

I dagens informationssamhälle är Internet och användande av hemsidor för att sprida information vanligt förekommande. Den senaste tiden har politikens fokus riktats mot en mer deliberativ inställning, detta på bekostnad av den traditionella konkurrensdemokratin. Detta är en komparativ analys med syfte att kartlägga svenska och amerikanska partiers hemsidor utifrån demokratiteoriaspekten. Metoden som används är kvalitativ innehållsanalys, där författarna utgår från två konstruerade idealtyper, baserade på deliberativ- och elitdemokratiteori. Partierna vars hemsidor analyseras är Demokraterna, Republikanerna, Moderaterna och Socialdemokraterna. Det visar sig att det finns både nationella och gränsöverskridande likheter hemsidorna emellan. Resultaten visar på att den rådande teoribildningen i de båda länderna är elitdemokratisk vilket gestaltar sig i de försäljningsstrategier partierna använder sig av när de designar hemsidorna. Dock kan man se en viss förskjutning mot den deliberativa teorin i Sverige, där information och diskussion är viktiga delar av hemsidans struktur.

Nyckelord: deliberativ, demokrati, elitdemokrati, USA, Sverige, hemsida

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
2	Två demokratiteorier.....	2
2.1	Webers konkurrensgrundade elitdemokrati.....	2
2.1.1	Introduktion	2
2.1.2	Parlament	2
2.1.3	Medborgare.....	3
2.1.4	Byråkrati	3
2.2	Schumpeters konkurrensgrundade elitdemokrati	4
2.2.1	Introduktion	4
2.2.2	Klassisk demokratidoktrin.....	4
2.2.3	Marknaden	5
2.2.4	Folkviljan.....	5
2.2.5	Schumpeters sex punkter	5
2.3	Deltagardemokrati	6
2.3.1	Introduktion	6
2.3.2	Horisontal kontakt	7
2.3.3	Medborgaren.....	7
2.3.4	Autonomi	8
2.3.5	Det deliberativa verktyget	8
2.3.6	Den nya tekniken	9
3	Design	11
3.1	Komparativ innehållsanalys	11
3.1.1	Kodschema	12
3.2	Idealtyper	13
3.2.1	KI.....	13
3.2.2	DI.....	14
3.2.3	Varför fyra punkter	14
3.3	Variabler	15
4	De fyra hemsidorna.....	16
4.1	Introduktion	16
4.2	En översikt.....	16
4.2.1	www.moderat.se	16
4.2.2	www.rnc.org (Republikanerna)	17
4.2.3	www.socialdemokraterna.se	17

4.2.4	www.democrats.org.....	17
4.3	Analysen.....	18
4.3.1	Konkurrensgrundad Elitdemokrati (KI).....	18
4.3.2	The Democrats.....	18
4.3.3	Socialdemokraterna.....	19
4.3.4	The Republicans.....	20
4.3.5	Moderaterna.....	20
4.3.6	Deliberativ demokrati (DI).....	21
4.3.7	The Democrats.....	21
4.3.8	Socialdemokraterna.....	22
4.3.9	The Republicans.....	22
4.3.10	Moderaterna.....	22
4.4	Slutsats.....	23
5	Sammanfattning.....	26

1 Introduktion

I dagens informationssamhälle är Internet och användande av hemsidor för att sprida information vanligt förekommande. Detta är något som politiska partier naturligtvis använder sig av i tävnan om medborgarnas intresse och i försök att locka väljare. Den senaste tiden har politikens fokus riktats mot en mer deliberativ inställning, detta på bekostnad av den traditionella konkurrensdemokratin (Dryzek 2000). Vi har valt att analysera fyra partiers hemsidor, två från Sverige och två från USA. Valet blev att ta de två största partierna i vardera land eftersom man i praktiken bara har två partier i USA. Syftet med uppsatsen är att se hur partierna utifrån de valda demokratiteorierna använder sig av sina hemsidor för att profilera sig på respektive hemsida. Vi kommer inte att lägga någon större vikt vid de politiska ideologierna eftersom vårt intresse snarare ligger i vad man ser på varje hemsida. I dagens snabba samhälle är det första anblicken som fastnar många gånger, därför anser vi att det är intressant att se hur hemsidorna är uppbyggda och vilka demokratimodeller som medvetet eller omedvetet förmedlas. Det kommer att konstrueras idealtyper grundade på den konkurrensgrundade elitdemokratiteorin och den deliberativa demokratiteorin. Utifrån dessa idealtyper kommer två kodscheman att skapas för applicering på de fyra hemsidorna. Materialet kommer sedan att behandlas utifrån kvalitativ metod.

Detta har gett oss följande frågeställningar:

1. Profilerar sig amerikanska partiers hemsidor efter en elitdemokratisk idealtyp?
2. Profilerar sig svenska partiers hemsidor efter en mer deliberativ idealtyp?
3. Finns det nationella kopplingar till den idealtyp hemsidorna baseras på?

Det är författarnas förhoppning att dessa frågor skall kunna besvaras med hjälp av den kommande analysen, vilket kommer att leda till en klarare bild av hur de fyra politiska partierna profilerar sig på sina hemsidor och eventuella kopplingar till varandra.

2 Två demokratiteorier

2.1 Webers konkurrensgrundade elitdemokrati

2.1.1 Introduktion

Vi kommer här att redogöra för Max Weber och Joseph Schumpeters teorier om det som David Held benämner konkurrensgrundad elitdemokrati (Held s. 210). Det kommer att bli en djupdykning i Weber och Schumpeters tankegångar, som kommer att leda till en större förståelse för denna demokratiteori. Målet med detta kapitel är att skapa en bra teoretisk grogrund för vår fortsatta analys. Till vår hjälp har vi valt *Capitalism, Socialism and Democracy* (Schumpeter), David Helds *Demokratimodeller* samt Max Webers *Vetenskap och politik*.

Ända sedan det antika Grekland har det diskuterats hur och till vilken utsträckning medborgares politiska deltagande ska organiseras. I antiken förespråkades direktdemokrati där varje manlig statsmedborgare fullt ut skulle ha möjlighet att delta i det politiska livet. Allt eftersom stadsstaterna blev större och utvecklades skapades logistiska hinder för denna form av demokrati. I dagens nationalstater är befolkningsmängden och dess spridning så komplex att andra demokratimodeller utvecklats för att tillfredsställa eventuella krav på politiskt deltagande. Weber och Schumpeter hade en gemensam uppfattning om det politiska livet, där möjligheterna till utveckling och politisk delaktighet var väldigt liten. Demokratin gav endast utrymme för att välja beslutsfattare och avsätta denne om missnöje uppstod (Held s. 197). Dessa uppfattningar ligger till grund för det som Held benämner konkurrensgrundad elitdemokrati.

2.1.2 Parlament

Max Weber hävdade att den parlamentariska styrelseformen är av vital betydelse för den liberala demokratin. Held redogör i sin bok för tre av Webers argument för en parlamentarisk styrelseform, "För det första upprätthåller parlamentet en viss öppenhet i regerandet" (Held s. 210). Här syftas det på att parlamentet ska fungera som ett offentligt debattforum där idéer, intressen och åsikter utbyts under diskussion. Detta ger en öppenhet i den politiska debatten. Det andra argumentet bygger på att "...den parlamentariska diskussionens struktur, debattens karaktär

och kravet på att hålla en hög retorisk nivå” (Held s. 211), är ett måste för att kunna övertyga under den politiska diskussionen. Parlamentet utgör då både utbildning och prövning av framtida ledare, då dessa är tvungna att framföra övertygande argument för sina åsikter för att ändra opinionen. Det tredje argumentet baseras på värdekonkurrens, då parlamentet ger goda möjligheter till förhandlingar och kompromisser mellan stridande parter och grupperingar. Det skapar möjlighet för beslutsfattarna att bortse från både byråkrati och marknad och istället baserar sina beslut på andra premisser såsom ”valframgångar och nationens väl” (Held s. 211). Weber ser brister med maktfördelning inom parlamentet, då partierna får en allt större roll i politiken. Ledamöterna är utsedda av respektive parti och detta gör att den enskilde parlamentsledamoten är tvungen att rätta sig efter den partipolitik som förs (Weber s. 66-67). Resultatet av detta blir enligt Weber att parlamentsledamöter inte blir något annat än väldisciplinerade ja-sägare (Weber s. 71).

2.1.3 Medborgare

Denna teori grundar sig på att den enskilde medborgaren endast ska ha möjlighet att rösta fram den kandidat som hon/han anser vara bäst lämpad för styrelsen av staten. Här tar möjligheterna för medborgarens politiska deltagande slut och yrkespolitikernas arbete tar vid. Med andra ord har medborgaren ingen möjlighet att delta i den politiska diskussionen eller direkt påverka beslutsfattarna. Weber formulerade här en ”ytterst restriktiv demokratimodell” (Held s. 216). Den är restriktiv därför att den endast strävar efter att ta fram dugliga politiska ledare och är ytterst skeptisk till väljarnas vidare möjligheter till större politiskt deltagande (Held s. 216). Weber såg på medborgarna som den ”passiva massan” utan vilja och kunskap att delta i det politiska livet. Han hävdade att medborgarna var irrationella och grundade sina beslut på känslor istället för logik och kunskap. Därför ska medborgarnas roll endast inskränkas till möjligheten att rösta på politiska ledare och i efterhand kunna utkräva ansvar genom ny röstning (Held s. 214). Demokratin är alltså inte utvecklande för medborgaren utan fungerar endast som ett verktyg för att säkerställa ett effektivt styre där de politiska ledarna tävlar om popularitet och trovärdighet istället för att lyfta fram politiska sakfrågor (Held s. 215).

2.1.4 Byråkrati

En viktig förutsättning för Webers teori är att det finns en effektiv och utbredd byråkrati. För att de politiska partierna ska kunna utvecklas, mobilisera väljare, vinna inflytande och samla in finansiella medel är de beroende av en byråkratisk organisation (Held s. 212). Robert Michels kritiserade Webers byråkratisering och menade att en ökad byråkratisering skapar minskad autonomi, vilket i sin tur

resulterar i oligarki (Held s. 214). Weber hävdar dock att en utbredd byråkrati mycket väl kan vara förenlig med politisk demokratisering, samt vara utvecklande för politiska ledare. I själva verket är starka ledare nödvändiga för moderna politiska partier, då storskaliga organisationer behöver starkt ledarskap och väljarna behöver någon att sluta upp bakom. För att byråkratin ska fungera krävs det att det finns någon i toppen som styr arbetet.

2.2 Schumpeters konkurrensgrundade elitdemokrati

2.2.1 Introduktion

Schumpeters teori om konkurrenselitism bygger vidare på Max Webers tankegångar om hur en demokrati fungerar på bästa sätt. Schumpeter definierar demokrati som ”en politisk metod, ett institutionellt arrangemang för politiska beslut, lagstiftning och administrativa beslut där folkvalda personer som konkurrerar om folkets röster ges makt att fatta beslut i alla frågor” (Schumpeter s. 269). Schumpeter har mycket gemensamt med dem som förespråkar den beskyddande liberala demokratin, bland annat framhäver Schumpeter att det viktigaste i en demokrati är att folket har möjlighet att avsätta regering och välja en ny. På detta vis beskyddar sig folket mot risken att politiska beslutsfattare blir maktfullkomliga.

2.2.2 Klassisk demokratidoktrin

Han kritiserar, det han kallar, den klassiska demokratidoktrinen. Han menade att folket inte själva hade förmåga att avgöra politiska frågor då han liksom Weber ansåg att väljarna är irrationella och känslöstyrda varelser. Hans kritik bygger på ett ifrågasättande om det allmänna bästa och möjligheterna till ett förnuftsresonemang. Schumpeter hävdar att det är vilseledande att tro att det finns gemensamma önskemål och värderingar då individer och grupper grundar sina åsikter på skilda värderingar. Det finns även stora skillnader i synen på vilka medel som ska användas för att uppnå ”gemensamma mål” (Held s. 231). Om man mot förmodan ändå hävdar det allmänna bästa och att det baseras på ett logiskt resonemang föreligger det stor risk för att oliktankande förtrycks med motivering att det är för det allmänna bästa. Det allmänna bästa är då enligt Schumpeter inte förenligt med demokrati.

2.2.3 Marknaden

Schumpeter jämför, liksom Weber, politiken med marknaden. Politiska partier konkurrerar om folkets röster på samma sätt som företag konkurrerar om kunderna på marknaden. Skillnaden mellan konsumentmarknaden och den politiska marknaden är att man som konsument har möjlighet att kontrollera om produkten uppfyller de löften som getts och om de krav som ställts har förverkligats. Som väljare har man inte denna möjlighet på grund av att politiska angelägenheter till skillnad från konsumtionsmarknaden befinner sig utanför den enskilda väljarens begreppsvärld (Held s. 232-233). En annan väsentlig skillnad mellan dessa två marknader är att den politiska marknaden har ett begränsat urval som regleras av bland annat de regler som finns för valbarhet. Marknaden domineras av ett fåtal stora partier då den byråkratiska strukturen kräver stora resurser. Dessa partier tvingas föra en relativt likartad politik i jakten på flest röster. Anledningen till att partierna för en likartad politik är alltså ett försök att fånga upp så många röster som möjligt vilket inte tillåter ett brett spektrum av politiska åsikter. Väljarnas val blir då väldigt begränsat (Held s. 234).

2.2.4 Folkviljan

Schumpeter spinner vidare på sin marknadsjämförelse när han talar om användandet av reklam. Han menar att folkviljan är socialt konstruerad och varken något självständigt eller logiskt grundat begrepp. Istället är folkviljan något som konstrueras med hjälp av reklam. De politiska partierna använder sig av PR för att påverka väljarna och deras krav och önskemål. Eftersom medborgaren är irrationell och känslostyrd är det enkelt att manipulera massan (Held s. 232). Politiska partier lägger ner stora resurser på att skapa en positiv självbild av partiet och i synnerhet partiets ledare. Med andra ord är inte det viktigaste politiken som förs, utan snarare den bild man målar upp för massan i försök att vinna röster. ”Den psykologiska tekniken, som partier använder sig av vid partireklam, slogans och partimusik är inte verktyg. Det är själva kärnan i politiken. Detsamma gäller den politiska ledaren” (Schumpeter s. 283).

2.2.5 Schumpeters sex punkter

I sin bok *Capitalism, Socialism and Democracy* sätter Schumpeter upp sex punkter till försvar av sin teori:

1. Demokratisk regering

En demokratisk regering måste tas fram i parlamentet. Med andra ord röstar den enskilda medborgaren på den som ska sitta i parlamentet, som i sin tur tar fram den regering som skall sitta under mandatperioden. Detta är det enda funktionella sättet att ta fram en regering.

2. Ledarskap

För att partier/parlament/regeringar ska kunna fungera och ha möjlighet att hantera den stora mängd beslut/frågor behövs det ett starkt ledarskap som kan samordna och leda arbetet. Ledarskapet är också en viktig del i partibilden och en nödvändighet för att väljarna ska sluta upp bakom partiet (ledaren?).

3. Folket

Folkets roll är som tidigare nämnts att rösta. De kan vara passiva under en tid för att sedan samlas kring en angelägen fråga väckt av en framstående politisk ledare. Detta uppfyller den enda rättighet folket har till politiskt deltagande.

4. Röstkonkurrens

Fri konkurrens om rösterna är ett måste. Detta medför att tävlan om ledarrollen blir en marknadsanpassad process där varje röst får samma värde vid röstning. Den fria konkurrensen förutsätter regleringar som hindrar maktmissbruk i form av till exempel valfusk, diskriminering och påtryckningar med våld.

5. Demokrati & individuell frihet

Inget samhälle varken tolererar eller förbjuder total individuell frihet, inte ens när det gäller yttrandefriheten. Schumpeter framhåller vikten av att kunna presentera politiska åsikter, dock gäller denna frihet endast den politiska "eliten". Demokrati förutsätter alltså inte och bör inte heller innebära full individuell frihet i alla frågor.

6. Majoritet

Majoritetsbeslut representerar inte folkets vilja utan endast majoritetens vilja. Schumpeter hävdar att detta är en nödvändighet i en demokrati. Om man enligt "den klasiska demokratidoktrinen" skulle lösa majoritetsproblemet med proportionell representation, skulle detta leda till allt för många småpartier och ineffektivt politiskt styre. En majoritetsvilja är därför en nödvändighet för en effektiv demokrati.

(Schumpeter kap. 22)

2.3 Deltagardemokrati

2.3.1 Introduktion

Det senaste decenniet har fokuseringen på folkets politiska deltagande skiftat från röstkoncentrerad till en mer deliberativ demokratiteori. Förespråkarna för denna teori hävdar att demokratisk legitimitet inte längre kan uppnås genom att folkets enda delaktighet i politiken är att rösta. Det krävs ett större deltagande från folkets

sida för att folkviljan ska kunna förverkligas och en sann demokrati ska komma till stånd. Det finns en mängd olika inriktningar och åsikter om hur detta deltagande ska utformas, från lokalt till supernationellt. I dagens västerländska samhälle där den konkurrensgrundade elitdemokratin är väl förankrad i diskursen, kan den deliberativa demokratiteorin användas som ett komplement för vidareutveckling av de demokratiska institutionerna. En faktor som talar för en möjlighet till en deliberativ förskjutning i demokratiteorin är de tekniska landvinningar som gjorts, framförallt inom IT-teknologin. Denna nya teknologi kan komma att överbrygga de logistiska problem som deliberativ demokratiteori medför. IT skapar möjligheter att sammankoppla medborgarna oavsett fysiskt avstånd, klasstillhörighet, och fysiska handikapp. Ett större deltagande blir en möjlighet tack vare att betydelsen av avstånd blir allt mindre och demos befinner sig inte enbart på det fysiska planet utan också i cyberrymden (Wihlborg s. 104).

2.3.2 Horisontal kontakt

”Ett deltagardemokratiskt resonemang kombinerar ett horisontellt politik- och samhällsbegrepp med ett kollektivt” (Gilljam & Hermansson s. 108). Med detta menas att medborgarna för en horisontal dialog istället för att som i den konkurrensgrundade elitdemokratin en vertikal dialog med yrkespolitikerna. Detta skapar möjlighet till en gemensam överenskommelse av det gemensamma bästa. Då får man istället för en monolog hos eliterna, en diskussion mellan medborgarna. Det ger även möjligheter att pröva egenintresset mot det gemensamma bästa då solidaritet, oegennyttan och offervilja blir ledstjärnan i de deliberativa samtalen. Eftersom deliberativ demokrati förutsätter den horisontala diskussionen som en medborgerlig plikt, måste de enskilda medborgarna ge upp en del av sin fritid. Belöningen blir en kompetensutveckling och ett större socialt kapital (Gilljam & Hermansson s. 108-109). Detta demokratiska system skapar en större förståelse av folkviljan vilket sedan kan appliceras på politiken och på detta vis undviker man att politiska beslut endast gynnar ett fåtal av samhällsmedborgarna. Det medför även att klyftan mellan yrkespolitiker och medborgare minskar, då lyhördheten för varandra ökar genom de deliberativa samtalen.

2.3.3 Medborgaren

I den representativa demokratin anses medborgarna vara egoistiska, okunniga och ointresserade, och därför olämpliga i att delta i politiken i någon större utsträckning. Det skapar instabilitet och ineffektivt samhällsstyre om demos får för mycket makt. Deltagardemokraterna anser inte att detta antagande är riktigt eftersom medborgarna av naturen inte är egoistiska och okunniga. Om sådana karaktärsfel uppvisas ligger felet inte hos medborgarna utan i de politiska institutionerna och dess utformning. Lösningen till detta ligger då i att tillåta ett större deltagande i olika samhällsområden och ge folket möjlighet till att utvecklas

till goda demokratiska medborgare. Med demokratiska medborgare menas kunniga, toleranta och icke-egoistiska medborgare (Gilljam & Hermansson s. 129).

Ett större deltagande i politiken skulle komma att leda till större enighet och solidaritet i samhället då politiska beslut skulle få större legitimitet. Detta eftersom samtliga medborgare i samhället skulle få en rättvis chans att framföra sina åsikter och få dessa behandlade i den deliberativa diskussionen. En annan sak som skulle öka den samhälleliga gemenskapen hos medborgarna är att det deliberativa samtalet ökar samförstånd och empati mellan medborgare. Istället för propaganda, manipulation och hot som övertalningsmetod skulle diskussionen istället fungera som ett forum där olika åsikter och argument prövas mot varandra (Kymlicka s. 291).

2.3.4 Autonomi

Att folket själva ska få bestämma över sina egna liv och åsikter autonomt (utan yttre inblandning) är en viktig del i deltagardemokratin. Med andra ord ses politik som ett sätt att förverkliga den folkvilja som medborgarna själva preciserar och inte den folkvilja som den politiska eliten preciserar. Eftersom man eftersträvar autonomi, eftersträvar man även decentraliserat självstyre. Ingen annan än du själv kan bedöma vad som är bäst för dig och dina intressen enligt den deliberativa demokratiteorin (Gilljam & Hermansson s. 109). Det är inte bara medborgarens autonomi som ökar utan också kollektivets i och med ett decentraliserat styre. Några exempel på decentraliserat styre kan vara brukarstyrda och direktvalda kommunstyrelser. Genom att medborgarna deltar aktivt i politiken, även mellan valperioder, ökar mottagligheten för deras synpunkter och idéer. Detta gör att folkviljan gör sig hörd utifrån medborgarnas åsikter och inte utifrån de valda anser att folkviljan är. Ett aktivt deltagande i de deliberativa samtalen ger även en bonus i form av självförverkligande. Medborgaren belönas med "klokskap och personlig karaktärsutveckling" (Gilljam & Hermansson s. 110). Det ligger personlig karaktärsutveckling i den enskilda individens autonomi. Detta sker genom att medborgaren lär sig argumentera, tillgodogöra sig ny kunskap och väga det gemensamma bästa mot egenintresset.

2.3.5 Det deliberativa verktyget

Den deliberativa demokratiteorin är inte en teori som kan existera i sig själv enligt Erik Amnå (Gilljam & Hermansson kap. 6). Istället fungerar denna teori bäst som ett verktyg eller komplement till den representativa demokratin. Den deliberativa demokratiteorin lägger fokus vid de demokratiska element som ligger till grund för det representativa valet. Det finns en mängd olika uppfattningar om till vilken utsträckning de samhälleliga institutionerna ska präglas av ett deliberativt koncept. Grundtanken ligger i att samtliga demokratiska och samhälleliga institutioner ska ombefattas av det deliberativa, medan liberala anhängare av den

deliberativa teorin anser att avgränsningar, som till exempel enbart lokal nivå, bör göras för att bibehålla effektivitet (Dryzek s. 14-15).

En kritik som ofta framförs mot den representativa demokratin är att det förutsätts en automatisk framkomst av kvalificerade politiker. Det är något som den deliberativa teorin avhjälper eftersom det deliberativa samtalet fungerar som en skolande grogrund för framtida politiska ledare. När det gäller decentralisering kan deltagardemokratin avlasta den representativa demokratin då medborgarna är välinformerade och kapabla att ta över beslutsfattandet i autonoma beslutsforum (Gilljam & Hermansson s. 109). Deliberation i samhället hjälper även till att skapa en större legitimitet för politiska beslut, något som saknas i konkurrensgrundad elitdemokrati, eftersom folkviljan blir direkt representerad av folket (se ovan). Engagerade medborgare som för kritiska samtal i oberoende forum motverkar risken för manipulation och korrupcion som kan förekomma inom elitdemokratin. För att autonom deliberation ska kunna förekomma krävs det "...lagfästa medborgerliga rättigheter måste aktivt upprätthållas och skyddas" (Gilljam & Hermansson s. 111). Att de grundläggande rättigheterna för medborgaren skyddas och upprätthålls räcker dock inte för att dessa rättigheter (och skyldigheter) ska vara legitima. Skapandet av dessa grundlagar måste även ske på basis av deliberativa samtal (Dryzek s. 13).

Eftersom deltagardemokratin lyfter fram deliberationen som det viktigaste inslaget, fungerar detta som en säkerhetsspärr mot odemokratiska styrelseformer. Detta sker genom den horisontella diskussionen, där medborgarna ansikte mot ansikte kan motverka elitismens risk för manipulation av åsiktsbildning. Detta hänvisas också till tidigare nämnda legitimitetskrav som den deliberativa teorin för med sig. På lokal nivå finns det många mindre utvecklingsgrupper som koncentrerar sig på specifika sakfrågor och skapar kunskap och förståelse för lokala frågor, som man inte kan fånga upp i ett elitdemokratiskt system. Det finns förespråkare för den deliberativa teorin som anser att ett medborgerligt deltagande fullt ut på nationell nivå ärorealistiskt, bland annat hävdar David Held i sin bok *Demokratimodeller* att Carole Pateman medger detta: "medan olika former av direkt deltagande är relevanta på arbetsplatser och liknande, måste vi nog dra slutsatsen, medger Pateman, att medborgaren kommer att spela en synnerligen begränsad roll i den nationella politiken..." (Held s. 332). Han fortsätter med att säga att grundvalarna i konkurrenselitismen kommer att finnas kvar men kompletteras av deltagardemokratiska inslag framförallt på lokal nivå.

2.3.6 Den nya tekniken

Det senaste tjugo årens tekniska utveckling har skapat nya förutsättningar för den deliberativa demokratin. "Vi har fått nya möjligheter att skaffa och distribuera information och därmed bland annat öka den medborgerliga kompetensen" (Gilljam & Hermansson s. 115). Det överbryggas även avståndsproblemen med medborgarnas interaktionsmöjligheter och därmed möjligheten att förstärka gemensamhets känslan i samhället. Förespråkarna för den representativa demokratin ser den nya kommunikationstekniken som ett bra verktyg för att

informera medborgare, medan direktdemokrater ser samma teknik som ett verktyg för effektiva folkomröstningar. Anhängare av den deliberativa demokratiteorin ser ytterligare möjliga användningsområden. Det kan potentiellt vara ett öppet forum organiserat av och för allmänheten, det ger också en möjlighet för effektiv kommunikation med och mellan statliga institutioner. Deltagarna i dessa öppna forum bidrar till att bygga upp gruppidentiteter, skapar sociala rörelser och på detta vis ökar det sociala och politiska kapitalet (Schlosberg & Dryzek s. 335). Det är dock viktigt att inse den nya teknikens begränsningar. Internet har ingen inneboende kapacitet att skapa demokratisk utveckling utan måste kombineras med en demokratiteoretisk debatt (Gilljam & Hermansson s. 116).

3 Design

3.1 Komparativ innehållsanalys

Vi har valt att använda oss komparativ innehållsanalys för att jämföra våra fyra analysenheter. Genom att använda denna metod kommer vi försöka klargöra och systematisera innehållet på partiernas hemsidor. Vi kommer att behandla hemsidorna som helhet, det vill säga, både det rent textmässiga och det grafiska innehållet på respektive hemsida. Det kommer att bli en typ av klassificering, där vi utgår från två idealtyper, konkurrensgrundad elitdemokrati och deliberativ demokrati, som vi senare kommer att använda för skapandet av ett kodschema. Därefter kommer kodschemat att appliceras på analysenheterna. De resultat som kodschemat ger, kommer att ligga till grund för vår slutsats och förhoppningsvis kunna ge klara svar på vår frågeställning. Som underlag för utvecklandet av metoden används Metodpraktikan, framförallt kap. 11 och 12 (Esaiasson & Gilljam m.fl.). Dessutom kommer boken *Textens mening och makt* (Bergström & Boréus) användas under arbetets gång. Skapandet av de två idealtyperna är det mest grundläggande avsnittet i vår metod, då de ligger till grund för hela analysen.

Då vi söker att skaffa oss en djupare insikt i de fyra analysenheterna som helhet har vi valt att använda en kvalitativ metod. Detta för att fånga in de centrala delarna på varje hemsida och kunna göra en djupare analys. Givetvis kunde även en kvantitativ innehållsanalys användas men då vi anser att detta lägger för stor vikt vid de enskilda delarna av analysen valde vi den kvalitativa metoden. En andra orsak till valet av den kvalitativa metoden är att den ger oss möjlighet att lyfta fram aspekter som kan hittas mellan raderna på respektive hemsida (Esaiasson m.fl. s. 233). En metod som faktiskt skulle lämpa sig relativt väl för vår analys är den idé- och ideologianalys som presenteras i *Textens mening och makt*. Denna form av analys behandlar samma område som det man finner i vår analys, dock innebär detta en förskjutning från de två valda demokratiteorierna till förmån för t ex den liberala ideologin. Detta är anledningen till att den inte används i detta arbete. Det som eftersöks i vår analys är hur man kan relatera demokratiteorierna till hemsidorna och vice versa, inte hur de olika politiska ideologierna lyser igenom på respektive hemsida. Med andra ord skulle fokus ligga på fel fenomen i analysen vid användande av en idé- ideologianalys.

De två teorierna som behandlas i kapitel 1 kommer att systematiseras och klassificeras för att få fram kärnan i varje teori, som i sin tur kommer att bli de idealtyper som används i innehållsanalysen (Esaiasson & Gilljam m.fl. s. 234). Med anledning av att vi har för avsikt med analysen att skapa en generaliserad

förståelse av det empiriska materialet, kan vi acceptera en större grad av avvikelser mellan analysenheterna. För att öka reliabiliteten kommer vi att bearbeta varje hemsidorna bitvis, samt skifta mellan de. Detta för att minska risken att vi skaffar oss förförståelse för bedömningen av variablerna i materialet under analysens gång (Bergström & Boréus s. 53). Utöver detta kommer författarna att utföra själva analysen var för sig vid olika tillfällen. Genom att båda författarna gör detta kontrolleras analysens giltighet då intersubjektiviteten prövas och risken för personliga bedömningar minskar (Bergströms & Boréus s. 52).

3.1.1 Kodschema

Det kommer att konstrueras två kodschema, ett för varje idealtyp, där variablerna på x-axeln kommer att bestå av idealtypernas komponenter. Y-axeln kommer således att representeras av de olika partiernas hemsidor. Sedan kommer förekomsten av varje variabel att graderas på en skala från noll till tre (Bergström & Boréus s. 50).

- 0 = variabeln förekommer inte. Varken textmässigt eller grafiskt.
- 1 = variabeln förekommer. Den har dock ingen framträdande roll på hemsidan.
- 2 = variabeln förekommer. Relativt stor vikt läggs vid variabeln och är relativt viktig för hemsidans helhet.
- 3 = variabeln förekommer upprepade gånger på hemsidan och spelar en stor roll för hemsidans helhet.

När det gäller tolkningen av analysenheterna och förekomsten av de valda variablerna föreligger det en risk att de latent budskapen, framförallt i det grafiska materialet, kan tolkas olika beroende på observatör (Esaiasson & Gilljam s. 245). Denna risk är ofrånkomlig vid denna typ av analyser då tolkningar av det här slaget alltid är individuella. Dock har vi försökt skapa och använda oss av så generella verktyg som möjligt. Detta för att minimera tolkningsproblematiken. De variabler som kommer att appliceras är baserade på de fyra punkter som representerar respektive idealtyp.

Vårt kodschema kommer att utformas som nedan.

Variabel/ ^{Hemsida}	Hemsida 1	Hemsida 2	Hemsida 3	Hemsida 4
X1				
X2				
X3				
X4				
<i>Totalt</i>				

3.2 Idealtyper

För att göra vår analys tydlig och lättöverskådlig har vi valt att skapa två idealtyper, som senare kommer att utgöra grunden i vårt kodschema. Vi utgår från teorierna i föregående kapitel, för att skapa en idealtyp utifrån vardera teori. Då detta är idealtyper kommer dessa att utformas ur ett rent normativt perspektiv, empiriska invändningar kommer därför inte att behandlas i detta kapitel. Anledningen till detta tillvägagångssätt är att vi vill skapa två extremer att ställa mot varandra, detta kräver tydliga riktlinjer för varje idealtyp då det förenklar uppgiften att matcha det empiriska materialet med våra idealtyper. Idealtyperna kommer att bestå i fyra huvudpunkter som tillsammans utgör de centrala delarna i respektive teori. Hädanefter kommer den deliberativa idealtypen refereras till som *DI* och den konkurrensgrundade elitdemokratiska idealtypen som *KI*.

3.2.1 KI

I denna idealtyp har vi valt följande fyra punkter:

- **Ledare**
Med ledare syftar vi framförallt på den centrala roll respektive partiledare har i den konkurrensgrundade demokratiteorin. Under denna rubrik faller även de faktorer som lyfter fram den hierarkiska strukturen. Med andra ord är det personcentrering som är tyngdpunkten utöver partiledaren.
- **Finansiering**
Under denna punkt faller all form av privat finansiering, det vill säga saker som försäljning av partirelaterade produkter och donationer.
- **PR**
Framtoningen av partiet och den bild man målar upp för att locka till sig väljare och "sälja" sitt parti. Detta gäller såväl partiet som enhet, som de enskilda centrala personligheterna och då framförallt partiledaren.
- **Val**
Konkurrens mellan partierna och försök att locka väljare att rösta på det alternativ som partiet står för. Det handlar också om försök att manipulera åsikterna hos massan genom att sälja partiet som det enda vettiga alternativet.

3.2.2 DI

Följande fyra punkter representerar det deliberativa demokratiidealet:

- **Deltagande**
Här är det diskussionen som står i fokus. Detta i form av olika typer av direkt deltagande i diskussioner.
- **Politisk information**
Information om politiska beslut som är tagna, samt politiska sakfrågor som kommer att behandlas. Det ger medborgarna en möjlighet att direkt påverka och sätta sig in i politiken.
- **Horisontal kommunikation**
Möjlighet att kommunicera mellan medborgare och politiker på en jämlik nivå.
- **Utvecklande**
Det direkta deltagandet skapar gemenskap och utökar det sociala kapitalet hos varje medborgare. Det är utvecklande i den mening att medborgarna får en större förståelse, kunskap och intresse för politik genom den deliberativa diskussionen.

3.2.3 Varför fyra punkter

Vi har valt att komprimera teorierna till fyra punkter, som representerar idealtypen av respektive teori. Anledningen till att vi endast använder oss av fyra punkter är att vi vill skapa en så generaliserad och enkel bild som möjligt. Detta för att sedan utifrån dessa skapa ett kodschema som vi kan applicera på det empiriska materialet, de fyra partiernas hemsidor. Att ta upp fler punkter är fullt möjligt men skulle innebära försvårande av avgränsningarna idealtyperna emellan. Det finns en risk att de två idealtyperna i för stor utsträckning går in i varandra och skapar avgränsningsproblem vid användande av allt för många faktorer. Dessutom räcker dessa fyra punkter mer än väl till föra att summera dessa teorier.

Då det gäller KI, är dessa fyra punkter, ledare, finansiering, PR och val kärnan i den konkurrensgrundade elitdemokratin och blir därför det naturliga valet (se kap. 2). Vi ser inga större problem med att inte diskutera just valet av dessa fyra punkter då det är ett oproblematiskt val i vår mening. Problemet ligger snarare i valet av de fyra punkterna för DI då denna idealtyp bygger på en teori som fungerar mer som ett komplement än en fristående demokratiteori. När det gäller DI har det uppstått vissa mindre komplikationer vi framtagandet av idealtypen. Anledningen till detta är att de fyra punkter vi har valt ut är närbesläktade och till viss del sammanflätade. Vi har valt att separera dessa då de olika elementen i teorin klargörs och preciseras bättre med denna uppdelning.

3.3 Variabler

Här kommer vi att behandla de kodningsenheter (variabler) som används i kodschemat för att söka variationer i det material som används (Bergström & Boréus s. 50-51).

Variablerna för KI är följande:

- 1a. Fokusering på partiledaren
- 1b. Försäljning av partirelaterade produkter
- 1c. Möjligheter till donation/partistöd
- 1d. Säljande grafisk design
- 1e. Positiv partiinformation och smutskastning av opposition
- 1f. Partipolitiskt grundade sakfrågor

Variablerna för DI är följande:

- 2a. Diskussionsforum på hemsidan
- 2b. Möjligheter att direktkontakta enskilda partipolitiker
- 2c. Icke normativ politisk information gällande sakfrågor och beslut
- 2d. Möjligheter att påverka/diskutera beslut och sakfrågor
- 2e. Icke-hierarkisk uppbyggnad av hemsidan
- 2f. Hemsidan förespråkar tolerans och gemenskap

4 De fyra hemsidorna

4.1 Introduktion

Här kommer själva analysen att behandlas. Den baseras på de tidigare kapitlen i uppsatsen. Det första som kommer att tas upp är en kort redogörelse för de enskilda partiernas hemsidor, med andra ord en kort översikt. För att sedan följas av applicering av de valda variablerna och kodschemat på det empiriska materialet. Efter att ha analyserat resultaten av kodschemat, kommer vi att bearbeta detta textmässigt för att diskutera frågeställningen på nytt. Det hela avslutas med en sammanfattning och en diskussion om lämplig fortsatt forskning på området.

4.2 En översikt

Nedan kommer de fyra hemsidorna att presenteras kortfattat för att ge en översikt om det empiriska materialet i analysen. Syftet med denna översikt är att försöka skapa en koppling till kodschemat och ge insyn i forskningsarbetet.

4.2.1 www.moderat.se

Det första man möter på moderaternas hemsida är en bild av partiledaren Fredrik Reinfeldt, inklämd mellan två rubriker. Till vänster om Reinfeldt står det *Vänster?* på röd bakgrund och till höger står det *Vi älskar Sverige* på blå bakgrund. Dessa två rubriker relateras till försök att locka väljare till valet 2006. Vårbudgetalternativet 2005 annonseras med en bild av en hukad kvinna bakom galler och texten *Bryt utanförskapet – Vårt budgetalternativ 2005*. Längst upp på hemsidan finns två flikar där det står *Bli medlem* respektive *Ge ditt bidrag*. Dessa två flikar följer med oavsett vilken annan rubrik man väljer att länka sig vidare till. Det mesta på startsidan relateras till den alternativa vårbudgeten och lämnar inte mycket utrymme för andra politiska sakfrågor. En lättläst, luftig och användarvänlig startsida. Det finns även en länk till moderaternas webshop där man kan inhandla diverse böcker, samt bli medlem och donera pengar.

4.2.2 www.rnc.org (Republikanerna)

Den här hemsidan presenteras med den amerikanska flaggan högst upp, som följer med hela hemsidan. Nedanför annonseras president Bushs nominerade domare till den amerikanska federala domstolen. Höger om denna finns det rörlig grafik som uppmanar till att stödja/donera pengar till det republikanska partiet. Startsidan använder sig mycket av grafisk design, bland annat försäljning av parirelaterade produkter och uppmaningar till donationer. Längst ner till vänster finner man en småleende George W. Bush. Oavsett vart man förflyttar sig på hemsidan finns det minst ett fotografi av presidenten. Den information som ges är direkt relaterad till presidentens uttalanden och partipolitisk information är relativt svårfunnen. Större delen av hemsidan representeras av olika möjligheter att vara aktiv inom partiet eller i någon form stödja partiet.

4.2.3 www.socialdemokraterna.se

Det första som möter en på socialdemokraternas startside är den röda rosen och rubriken *Aktuellt från socialdemokraterna*, som bland annat behandlar 2005 års förstamajtal, och kommentarer till moderaternas vårbudgetförslag 2005. Sidan är lättnavigerad och det är enkelt att hitta information. På höger sida hittar man ett antal grafiska länkar till bland annat *Feministas* och *Kyrkovalet 2005*. Den grafiska utformningen är luftig och hemsidan ramar in i den socialdemokratiska röda färgen. Partiledaren, Göran Persson, har ingen framträdande roll vare sig på startsidan eller generellt på hemsidan. Några länkar till donation och försäljning av partirelaterade produkter finns ej heller på hemsidan.

4.2.4 www.democrats.org

Längst upp på startsidan finner man det demokratiska partiets logo med färgerna från den amerikanska flaggan och rubriken *The democratic party – Moving America forward*. Utöver detta fokuseras det på två saker. Det första är en uppmaning till de demokratiska senatorerna att bekämpa Bushs nominering av domare till den federala domstolen. Den andra stora annonsen handlar om kritik mot den republikanske ledaren i *The house of representatives*, Tom DeLay. Utöver kritik och smutskastning av det republikanska partiet, finns inte mycket information att inhämta. Vad gäller politiska sakfrågor och förd partipolitik är det svårt att få fram konkret information. På hemsidan finner man mycket information om hur man kan bidra till den demokratiska partiet genom till exempel donationer, köpa partirelaterade produkter och aktivt motarbeta den sittande regeringen. Ingenstans på hemsidan går det att få fram information om partiets ledning utan endast partiets politiska plattform. På det stora hela är det en informationsfattig hemsida.

4.3 Analysen

Nu har det blivit tid för själva huvuduppgiften i vårt arbete, nämligen analysen av de fyra partiernas hemsidor. Vi har valt att börja med den Konkurrensgrundade elitdemokratien (KI), för att sedan följa upp detta med den Delibrativa demokratin (DI). Det kommer att gå till på det viset att först kommer det kodschema som byggts att presenteras i sin helhet för att sedan följas av en mer specifik textanalys/förklaring av det resultat som kodschemat ger. Det hela avrundas med en sammanfattande jämförelse mellan de två demokratiteorierna och de fyra partiernas hemsidor.

4.3.1 Konkurrensgrundad Elitdemokrati (KI)

	Republikaner	Demokrater	Socialdemokrater	Moderater
1a	2	1	1	3
1b	3	2	0	1
1c	3	2	1	3
1d	3	2	3	3
1e	3	3	2	3
1f	2	1	2	2
<i>Totalt</i>	<i>16</i>	<i>11</i>	<i>9</i>	<i>15</i>

Resultatet av appliceringen av kodschemat på de fyra analysenheterna visar att de båda högerpartierna, Republikanerna och Moderaterna, har starka inslag av den konkurrensgrundade elitdemokratiteorin. Demokraterna och Socialdemokraterna hamnar på en betydligt lägre nivå, ungefär hälften av den maximala poängsumman. Detta skulle göra att de två sistnämnda partierna har ungefär samma grad av inslag av KI.

4.3.2 The Democrats

Anledningen till Demokraternas låga poäng beror på variablerna 1a – 1c. Demokraternas hemsida betonar inte partiledaren till den grad som KI förutsätter. Detta kan bero på att demokraterna befinner sig i oppositionsställning och därför inte har en offentlig ledargestalt. Det amerikanska valsystemet med olika kandidater från de olika partierna gör att det inte är möjligt att lyfta fram en enskild person som ledare för partiet i opposition. Det amerikanska systemet fungerar på ett vis som kräver att det inför varje val skall en slutgiltig kandidat från varje parti röstas fram för presidentposten. Detta skapar ett tomrum under mandatperioden för de/det parti/partier som inte vinner valet, eftersom de inte har en ledare att slut upp bakom på samma vis som regeringspartiet. Demokraterna

har nyligen röstat fram en ny ordförande för partiet, Howard Dean, vilket kan vara en förklaring till varför hemsidan inte fokuserar starkt på honom. När det gäller försäljning av partirelaterade produkter och donationsmöjligheter representeras detta av två mindre länkar, på den demokratiska hemsidan. De två följande variablerna, 1d och 1e, ger höga poäng i kodschemat. Dessa variabler kan kopplas till den konkurrens som råder om väljarna, alltså starkt kopplat till KI. Att sälja partiet, här i form av grafisk bearbetning, är framträdande på den demokratiska hemsidan. Anledningen till att denna hemsida inte nådde upp till maximal poäng på denna variabel var avsaknad av grafiska inslag på större delen av hemsidan. Mycket av informationen presenterades i ren text. Utöver detta var innehållet av texten mer inriktad på smutskastning av sittande regeringspartiet och lade inte mycket kraft på att sälja sitt eget parti. Detta är något som följer KI i kampen om väljarna. Smutskastningen av motståndarpartier är ett väl etablerat moment i maktkampen, som är genomgående för samtliga fyra hemsidor. Den demokratiska hemsidan erhöll den lägsta poängen, bland de fyra analysenheterna, på variabel 1f.

Hela hemsidan genomsyras av en svidande kritik av regeringspartiets förda politik och framlagda förslag. Detta på bekostnad av den egna politiska sakfrågeframställningen, med andra ord lyfts inte partipolitiska sakfrågor fram då man lägger stor vikt vid smutskastningskampanjer. Trots den låga totalsumman, befinner sig alltså det demokratiska partiet relativt nära den elitdemokratiska teoribildningen.

4.3.3 Socialdemokraterna

Socialdemokraternas hemsida är den som får den lägsta totalsumman på KI-kodschemat bland de fyra analysenheterna. På de tre första variablerna får hemsidan låga poäng. Detta därför att man har väldigt liten fokusering på partiledaren, ingen försäljning av partirelaterade produkter samt en svårfunnen donationslänk. En tänkbar förklaring till den låga fokuseringen på partiledaren kan bottna i partiets anknytning till arbetarrörelsen och den solidariska jämställdhetsimage, som partiet kan tänkas vilja framhäva. En fokusering på partiledaren skulle då hamna i konflikt med partiets grundläggande ideologi. Den låga poängen på dessa tre variabler talar för en svag anknytning till KI.

Variabel 1d visar på samma fenomen som de andra tre hemsidorna, där man dragit nytta av teknologin för att fånga besökarnas intresse för hemsidan. Socialdemokraterna får återigen den lägsta poängen bland de fyra analysenheterna, när det gäller variabel 1e. Detta innebär dock inte en avsaknad av positiv partiinformation och smutskastning av andra riksdagspartier och i synnerhet det borgerliga blocket. Snarare är det så att socialdemokraternas hemsida uppvisar en mindre grad av detta, jämfört med de tre andra hemsidorna. Med andra ord har denna variabel även här en framträdande roll, som bland annat visar sig i den skarpa kritiken mot den moderata alternativa vårbudgeten.

Den sista variabeln visar på en stark koppling till partipolitiskt grundade sakfrågor. Ett exempel på detta är den information man finner angående EU och hur partiet ställer sig i denna fråga.

4.3.4 The Republicans

Denna hemsida fick genomgående höga poäng för samtliga variabler på kodschemat. Man har en stark fokusering på partiledaren (presidenten), likaså har man lyft fram försäljning av partirelaterade produkter och möjligheter till donation. Dessa tre variabler är starkt betonade, både grafiskt och textmässigt. Även denna hemsida använder sig i stor utsträckning av grafisk design för att locka och fånga besökare. Mycket av grafiken innehåller kopplingar till den amerikanska flaggan, vilken är en av de viktigaste symbolerna i USA. Utöver detta sammanflätar man text och bild, som på ett effektivt sätt skapar en lättläst hemsida. Det faktiska innehållet på hemsidan domineras av positiv partiinformation, framförallt idealiseras George W. Bush och hans politik. Man finner också en del information i form av smutskastningsförsök av demokrater i senaten och förslag lagda av det demokratiska partiet. På den republikanska hemsidan uppmanas medborgarna direkt att på olika vis stödja det republikanska partiet i dess kamp mot demokraterna.

Då partipolitiken i så hög grad definieras av partiledaren, ger detta partiledaren en stor makt över den förda politiken. Detta ger högt värde på variabel 1f. Dock finner man på hemsidan frågor som inte nödvändigtvis är grundade i partipolitiken utan endast svar på förslag från det demokratiska partiet. Detta leder till att 1f inte når högsta poäng.

4.3.5 Moderaterna

Partiledaren, Fredrik Reinfeldt, betonas starkt på denna hemsida. Här har variabel 1a fått full poäng, vilket gör att den moderata hemsidan är den som allra starkast lyfter ledarrollen av de fyra. Man finner möjligheter att inhandla partirelaterade produkter i form av ideologisk/historisk litteratur. Försäljningen av mer PR-relaterade produkter, som återfinns på de båda amerikanska hemsidorna, förekommer dock inte vilket ger en lägre poäng på denna variabel. Möjligheten att donera pengar till partiet är också något som lyfts fram på hemsidan. Den moderata hemsidan har även den en starkt säljande design, som skapar en lättläst och intressefångande hemsida. Även moderaterna hänger sig åt smutskastningskampanjer av regeringspartiet, detta i kombination med positiv partiinformation skapar ett säljande intryck av partiet. Moderaternas hemsida får relativt höga poäng på variabel 1f, då partipolitiska frågor förs fram på hemsidan. Dock kan man inte uppnå full poäng då delar av hemsidan används för att svara på och kritisera regeringspartiets förda politik.

4.3.6 Deliberativ demokrati (DI)

	Republikan	Demokrat	Socialdemokrat	Moderat
2a	0	0	2	1
2b	1	1	3	2
2c	0	0	1	1
2d	0	0	2	1
2e	0	0	1	0
2f	0	1	2	2
<i>Totalt</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>11</i>	<i>7</i>

En snabb överblick av resultaten i kodschemat visar på att båda de amerikanska partiernas hemsidor ligger långt från det deliberativa idealet medan socialdemokraterna och moderaternas hemsidor visar på större grad av inslag av den deliberativa demokratiteorin. Socialdemokraterna fick högst utdelning, dock erhåller de endast strax över hälften av den maximala poängen.

4.3.7 The Democrats

På den första variabeln, 2a, får demokraternas hemsida noll poäng, då det inte finns något diskussionsforum i någon form där medborgare kan diskutera och debattera. När det sedan gäller möjligheterna att direktkontakta politiker tillhörande det demokratiska partiet, är dessa svåra att finna. Efter idogt letande fick författarna söka på hemsidans interna sökmotor för att finna information om hur man kontaktar politikerna. Större delen av denna information behandlar möjligheterna att kontakta en central kontaktservice istället för enskilda politiker. Därför fick variabel 2b endast en poäng. De nästföljande variablerna 2c och 2d var obefintliga på hemsidan, då den politiska information som gick att inhämta var normativ och osaklig. Inte heller finns där någon möjlighet till påverkan och diskussion om beslut och frågor. Hemsidan har en hierarkisk uppbyggnad då man som besökare inte befinner sig på samma nivå som yrkespolitikerna. Detta eftersom det saknas bland annat politisk information och horisontala kontaktmöjligheter. Anledningen till att variabel 2f gav en poäng var att man kan utläsa vissa försök till att samla samtliga samhällsmedborgare och förbättra deras situation, framförallt den fattigaste populationen. Dock är detta inget genomgående drag för hemsidan utan snarare ett undantag. I det stora hela finns det i stort sett inga deliberativa drag på demokraternas hemsida.

4.3.8 Socialdemokraterna

Detta är den hemsida som har allra mest gemensamt med den deliberativa teorin enligt våra idealtyper. Till att börja med får variabel 2a två poäng eftersom det finns stora möjligheter att medverka i diskussion och debatt i form av flertalet diskussionsforum. Det är även enkelt att kontakta socialdemokratiska politiker på hemsidan och man kan länka sig vidare till politikernas egna hemsidor där man också kan finna diskussionsmöjligheter. Eftersom denna hemsida inte heller framför politisk information utan att lägga in normativa inslag får variabel 2c endast en poäng. Mycket av informationen är uppblandad med den solidariska bild socialdemokraterna vill visa upp för besökarna. De stora möjligheterna att föra diskussion och debatt på hemsidan leder även till att variabel 2d får högt poäng, då detta medför möjligheter att påverka/diskutera politiska frågor. Även denna hemsida har en relativt hierarkisk uppbyggnad trots de goda möjligheterna till horisontal diskussion. Detta för att hemsidan fortfarande lägger tyngdpunkten vid partiet och dess ledning. Socialdemokraternas hemsida förespråkar tolerans och gemenskap både grafiskt och textmässigt i sann solidarisk anda. Detta visar sig tydligt bland annat i frågor om barnomsorg, jämställdhet och integration. Variabel 2f får således två poäng. Anledningen till att full poäng inte uppnåtts är en viss avsaknad av konsekvens.

4.3.9 The Republicans

Den republikanska hemsidan står väldigt nära den demokratiska hemsidan, vilket innebär att den står långt ifrån den deliberativa demokratiteorin. Detta medför att samma argument till stora delar kan användas för poängsättningen även på denna hemsida. Det som skiljer sig är variabel 2f där republikanerna inte gör några försök att skapa en gemensamhetskänsla, istället genomsyras hemsidan av ett ”vi och dem”-tänkande.

4.3.10 Moderaterna

På den moderata hemsidan finns det en möjlighet till diskussion, via länken BBS-moderat. Den lyfts dock inte fram på hemsidan och för att kunna använda sig av tjänsten måste man registrera sig som BBS-moderat. Detta gör att variabel 2a endast får en poäng. Den moderata hemsidan har precis som socialdemokraternas möjlighet att direktkontakt de moderata politikerna, dock är det inte lika tydligt på moderaternas hemsida, vilket ger två poäng på variabel 2b. Den politiska information som står att finna på hemsidan är i mångt och mycket normativt laddad och får därför liksom socialdemokraterna en poäng på variabel 2c. Även om möjligheterna att påverka och diskutera politiska frågor är små, får moderaterna en poäng på variabel 2d eftersom det ändå finns ett

diskussionsforum. Då hemsidan har en tydlig hierarkisk struktur får den noll poäng på variabel 2e. Detta grundar sig mest i den stora fokuseringen på partiledaren, Fredrik Reinfeldt, då denne har en egen länk på sidan. Hemsidan lägger vikt vid gemensamhetsfrågor och förespråkar tolerans, bland annat gällande det alternativa budgetförslaget och invandrapolitiken. Detta ger moderaterna två poäng på variabel 2f. Sammanfattningsvis kan man säga att moderaternas hemsida uppvisar vissa drag av den deliberativa idealtypen, dock når de inte upp till hälften av den maximala poängsumman.

4.4 Slutsats

Efter att ha applicerat våra idealtyper, i form av kodschema, på de fyra analysenheterna kan man dra några slutsatser. Först och främst kommer man fram till att KI är den idealtyp som majoriteten av hemsidorna har starkast koppling till. En intressant faktor angående KI är att nationstillhörighet inte påverkar hemsidornas placering på den demokratiteoretiska skalan mellan KI och DI. Det faktum att samtliga fyra analysenheter fick relativt höga poäng i kodschemat för KI, visar på att det snarare är den representativa modellen som är gällande i den västerländska demokratin. Det är också intressant att se att det i KI-kodschemat är det amerikanska republikanska partiet och det svenska moderata partiet som får de högsta poängerna. Medan det demokratiska partiet och det socialdemokratiska hamnar på ungefär samma nivå. Detta visar på ideologiska preferenser för vilken demokratimodell som är mest eftersträvansvärd och inte partiernas nationella tillhörighet. Vid en jämförelse mellan det demokratiska partiets och den socialdemokratiska hemsidan finner man stora skillnader i innehållet medan uppbyggnaden av hemsidan är snarlik. Det verkar finnas en universal tankegång om hur man på bästa sätt lockar och fångar upp besökarnas intresse. Det som skiljer sig är snarare valet av textmässigt innehåll. Den variabel som är gemensam för alla fyra analysenheterna är 1e. I samtliga fall finner man glorifieringen av det egna partiet och smutskastning av motståndarpartierna och deras förda politik. Här ser man en tydlig skillnad mellan svenska och amerikanska hemsidor, då de svenska partierna koncentrerar sig mer på saklig information med inslag av normativa värden. De amerikanska partierna koncentrerar sig däremot på att sänka motståndarpartierna i olika former av smutskastningskampanjer.

Gällande den deliberativa idealtypens kodschema, kan man avläsa att de två amerikanska partihemsidorna inte har någon stark koppling till denna idealtyp. Däremot finner man ett starkare samband mellan det deliberativa och de två svenska partiernas hemsidor. I topp finner man den socialdemokratiska hemsidan. Dock är det så att även hos de svenska hemsidorna når man inte upp till mer än ungefär halva den maximala totalsumman. Anledningen till den förhållandevis

låga poängen för de svenska hemsidorna relaterar vi till det rådande representativa systemet. Man kan se försök att använda sig av deliberativa inslag för att legitimera sin politik. Detta följer den deliberativa demokratiteorin som ett kompletterande verktyg (se kap. 2). När det gäller socialdemokraterna är detta extra tydligt då man i både KI och DI når upp till ungefär hälften av den maximala poängsumman. Detta anser vi visa på ett försök att kombinera de båda modellerna för att skapa maximal legitimitet. Detta är en tendens som man också finner på den moderata hemsidan, även om hemsidan lutar mer åt KI. Hos de två amerikanska partiernas hemsidor finner man inga drag av detta, de följer troget KI utan några direkta deliberativa inslag.

Nu har det blivit dags att återknyta till den frågeställning vi presenterade i Introduktionskapitlet.

1. Profilerar sig amerikanska partiers hemsidor efter en elitdemokratisk idealtyp?
2. Profilerar sig svenska partiers hemsidor efter en mer deliberativ idealtyp?
3. Finns det nationella kopplingar till den idealtyp hemsidorna baseras på?

Som svar på vår första fråga kan man dra slutsatsen att de amerikanska partierna tydligt profilerar sig efter den elitdemokratiska idealtypen på sina hemsidor. Avvikelsen när det gäller demokraternas hemsida kan bero på att man förlorade det senaste presidentvalet och därför inte har den tydligt uttalade partiledaren som man annars hade haft. Detta relateras till det amerikanska systemet som vi nämnt i tidigare kapitel, där presidentkandidaterna utses strax innan val. Detta ger inte utrymme för ett oppositionsparti att lyfta fram en tydlig ledare mellan mandatperioderna. Dessa slutsatser kan dras eftersom det är just på variablerna relaterade till ledarrollen, som demokraterna tappar poäng.

Profilerar sig då de svenska partierna mer efter en deliberativ idealtyp? Svaret på den frågan är tvetydig då man finner större deliberativa inslag men också höga poäng på KI. Framförallt är det moderaterna som är starkt knutna till de elitdemokratiska idealen, medan socialdemokraterna tar ungefär lika mycket från de olika idealtyperna. Ett konkret svar skulle vara att de svenska partiernas hemsidor profilerar sig mer efter den deliberativa idealtypen än deras amerikanska kollegor. Dock är det ingen renodlad deliberativ demokratiteori som används som mall.

Resultaten visar på att det finns nationella kopplingar mellan profileringen av partihemsidorna. Dessa kopplingar grundas i den politiska kultur som respektive parti arbetar i. USA har, liksom Sverige, en lång historia av representativ politik bakom sig vilket har färgat det sätt man profilerar sig. Sverige har dock fördelen att vara betydligt mindre, befolknings- och ytmässigt, och har därför ett mer lättmanövrerat politiskt system. Detta leder till att förändringar mot det deliberativa kan ske snabbare. En annan viktig faktor för ett mer deliberativt deltagande i Sverige är den naturliga kopplingen mellan medborgarna och politikerna som har skapats av den omfattande arbetarrörelsen. Denna naturliga

koppling saknas i det amerikanska samhället och kan vara en faktor för de nationella skillnader vi funnit i analysen.

Dock finns det gränsöverskridande skillnader och likheter som vi anser bottna i den politiska ideologin. Detta visar sig i likheterna mellan det republikanska partiet och moderaterna i KI-kodschemat. Båda partierna fick väldigt höga poäng och trots att innehållet varierade kunde man se en tydlig koppling när det gäller förekomsten av grundkomponenter, som till exempel donation, fokus på partiledare och försäljning av partirelaterade produkter.

5 Sammanfattning

Syftet att kartlägga nationella likheter/olikheter gällande partiernas demokratiteoretiska design på respektive hemsida har visat på både nationella kopplingar och nationsöverskridande ideologiska likheter. De båda amerikanska partierna samt det moderata partiet i Sverige, har mycket gemensamt men skiljer sig åt vid val av tyngdpunkt på hemsidan. Det parti som tydligast sticker ut är socialdemokraterna och deras hemsida. De visar enligt den genomförda analysen på en mer deliberativ hållning. Den variabel som samtliga partiernas hemsidor har gemensamt är att man kritiserar motståndarpartierna starkt på sina hemsidor och att man har tendenser att glorifiera sitt eget parti. En andra för de alla fyra hemsidorna gemensam faktor är valet använda en säljande grafisk design. Att samtliga fyra, har dessa faktorer gemensamt visar på ett rådande elitdemokratiskt inslag i både Sverige och USA.

De båda amerikanska partiernas hemsidor fokuserade mer på det andra partiet och var föga informativa när det gäller politiska sakfrågor. I stort var dessa två hemsidor väldigt lika och hårt knutna till den konkurrensgrundade elitdemokratiteorin. Dock skiljer sig hemsidorna åt på punkten ledarskap. Demokraterna lägger inte stor vikt vid ledaren medan republikanerna relaterar allt till ledarskapet. Detta har med stor sannolikhet att göra med det presidentkandidatsystemet som finns i USA.

De svenska partierna skiljer sig från de amerikanska genom att man har fler deliberativa drag på sina hemsidor, till exempel finns möjlighet till diskussion i olika former som präglas av en mer eller mindre horisontell kommunikation. De svenska hemsidorna är båda två informativa gällande politiska sakfrågor och förd politik. Det finns även större möjligheter att direktkontakta enskilda politiker på de svenska hemsidorna jämfört med de amerikanska.

Förutom dessa nationellt baserade kopplingar, finns det också tendenser till ideologiska kopplingar som därmed kan vara gränsöverskridande. Det som vår analys visar på är att den elitdemokratiska teorin är normen men att det i Sverige finns en övergång till mer deliberativa inslag.

Som förslag på fortsatt forskning skulle det vara intressant att undersöka de ideologiska kopplingarna partierna emellan för att se om detta påverkar hemsidornas utformning. Ett andra förslag skulle vara att undersöka om det är den geografiska storleken eller användandet av den nya teknologin som definierar den deliberativa förekomsten i ett land.

Referenser

- Bergström, Göran & Boréus, Kristina, 2000. *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Dryzek, John S., 2000. *Deliberative democracy and beyond*. New York: Oxford University Press.
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oskarsson, Henrik, Wängnerud, Lena, 2004. *Metodpraktikan*. Stockholm: Elanders Gotab.
- Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen, 2003. *Demokratins mekanismer*. Malmö: Liber.
- Schumpeter, Joseph A., 2000. *Capitalism, Socialism and Democracy*. London: Taylor and Francis Group.
- Weber, Max, 1977. *Vetenskap och politik*. Göteborg: Bokförlaget Korpen.
- Demokraternas hemsida, <http://www.democrats.org> 4 maj 2005
- Moderaternas hemsida, <http://www.moderat.se>. 4 maj 2005.
- Republikanernas hemsida, <http://www.rnc.org> 4 maj 2005
- Socialdemokraternas hemsida, <http://www.socialdemokraterna.se> 4 maj 2005.
- Wihlborg, Elin, 1999. "Platsbundna gemenskaper med virtuella kopplingar", *Demokratiutredningens forskarvolym VII*. <http://www.svet.lu.se> 13 maj 2005.